

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Факультет туризму**

EUROPEAN CREDIT TRANSFER SYSTEM

**ECTS – ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ
Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»**

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ФАКУЛЬТЕТУ ТУРИЗМУ

1.1. Адреса:

вул. Галицька 201 б, м. Івано-Франківськ, 76008, Україна

Телефони:

Деканат: (80342) 77-88-21; Факс: (80342) 77-88-21

e-mail: insttur@pu.if.ua; itim@pu.if.ua; it-pnu@ukr.net

Склад керівних органів факультету:

Декан факультету туризму: Володимир Степанович Великочий,
доктор історичних наук, професор
тел.: (0342) 77-88-21

Заступник декана: Чорна Любов Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри туризмознавства і краєзнавства
тел.: (0342) 77-88-21

Заступник декана з наукової роботи: Шикеринець Василь Васильович, кандидат наук з державного управління, завдівач кафедри організації туризму та управління соціокультурною діяльністю
тел.: (0342) 77-88-21

Організатор з виховної роботи: Польова Леся Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри готельно-ресторанної та курортної справи
тел.: (0342) 77-88-21

1.2. АДРЕСА, ТЕЛЕФОНИ ВІДПОВІДНОЇ КАФЕДРИ ФАКУЛЬТЕТУ ТУРИЗМУ, ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД:

**КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИЗМУ ТА УПРАВЛІННЯ
СОЦІОКУЛЬТУРНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ (Випускова кафедра
факультету туризму, яка забезпечує підготовку фахівців за
спеціальністю 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»)**

(вул. Галицька 201 б, м. Івано-Франківськ, 76008
тел. (0342) 77-88-21; e-mail: kthg@mail.pu.if.ua)

Склад кафедри:

1. Шикеринець Василь Васильович – кандидат наук з державного управління, доцент
2. Орлова Віра Василівна – кандидат економічних наук, доцент
3. Оришко Світлана Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент
4. Дутчак Олена Іванівна – кандидат історичних наук, доцент
5. Маланюк Тарас Зіновійович – кандидат історичних наук, старший викладач

КАФЕДРА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ ТА КУРОРТНОЇ СПРАВИ

(вул. Галицька 201 б, м. Івано-Франківськ, 76008
тел. (0342) 77-88-21; e-mail: kgrs@pu.if.ua)

Склад кафедри:

1. Клапчук Володимир Михайлович – доктор історичних наук, професор кафедри готельно-ресторанної та курортної справи
2. Польова Леся Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри готельно-ресторанної та курортної справи
3. Мендела Ірина Ярославівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри готельно-ресторанної та курортної справи
4. Новосьолов Олександр Васильович – кандидат історичних наук, доцент кафедри готельно-ресторанної та курортної справи
5. Лояк Лілія Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри готельно-ресторанної та курортної справи
6. Загнибіда Раїса Павлівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи
7. Котенко Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, доцент кафедри готельно-ресторанної та курортної справи
8. Котенко Галина Степанівна – старший викладач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи
9. Богославець Ігор Михайлович – викладач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи

10. Андрухів Ярослав Миколайович – старший викладач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи

КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ І КРАЇНОЗНАВСТВА

(вул. Галицька 201 б, м. Івано-Франківськ, 76008
тел. (0342) 77-88-21; e-mail: kimk@pu.if.ua)

Склад кафедри:

1. Угринюк Василь Миколайович – завідувач кафедри, кандидат філологічних наук, професор
2. Приймак Лілія Богданівна – кандидат філологічних наук, доцент
3. Чаграк Наталія Ігорівна – кандидат педагогічних наук, доцент
4. Познанський Роман Васильович – кандидат філологічних наук, асистент
5. Поздняков Олександр Вікторович – кандидат філологічних наук, доцент
6. Вовчок Ярослав Васильович – асистент
7. Лисенко Олександра Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент
8. Савчук Надія Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент
9. Гритчук Галина Василівна – кандидат психологічних наук, доцент
10. Чорна Маріанна Михайлівна – асистент
11. Комар Христина Дмитрівна – асистент
12. Копчак Лілія Василівна – старший викладач
13. Угриновська Людмила Петрівна – асистент
14. Прокопчук Ольга Ігорівна – асистент

КАФЕДРА ТУРИЗМОЗНАВСТВА І КРАЄЗНАВСТВА

(вул. Галицька 201 б, м. Івано-Франківськ, 76008
тел. (0342) 77-88-21; e-mail: ktk@pu.if.ua)

Склад кафедри:

1. Калуцький Іван Федорович – доктор сільськогосподарських наук, професор
2. Великочий Володимир Степанович – доктор історичних наук, професор
3. Гуменюк Галина Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент
4. Ковальська Леся Володимирівна – кандидат географічних наук, доцент
5. Остап'юк Наталія Іванівна – кандидат економічних наук
6. Філюк Світлана Михайлівна – кандидат географічних наук, доцент
7. Чорна Любов Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент
8. Вичівський Павло Павлович – кандидат історичних наук
9. Червінський Андрій Іванович – кандидат історичних наук
10. Зарічняк Андрій Петрович – викладач

2. ПЕРЕЛІК СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОР «БАКАЛАВР» НА ФАКУЛЬТЕТІ ТУРИЗМУ ІЗ ЗАЗНАЧЕННЯМ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ОБСЯГУ ТА ТЕРМІНУ НАВЧАННЯ

Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Ліцензійний обсяг – 50 осіб як для денної так і заочної форм навчання

Термін навчання – 4 роки

3. УМОВИ ДЛЯ НАВЧАННЯ (КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНУ БАЗУ)

Підготовка фахівців за вищезазначеною спеціальністю здійснюється в приміщенні факультету туризму, яке забезпечує умови для навчання, самостійної та індивідуальної роботи. Площа аудиторного фонду на одного студента не менша 10 кв. м. На факультеті обладнано навчальні аудиторії, діють два комп'ютерні класи, функціонують лабораторії.

4. ОСНОВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ, СПОСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

У процесі викладання курсів професорсько-викладацький склад використовує різні методи та форми навчання: лекції: вступні, тематичні, підсумкові, лекції-практикуми, лекції-диспути тощо, практичні, семінарські заняття (у формі діалогу, тренінгів, ділової гри, конференцій тощо), консультації (колективні, індивідуальні, групові), а також реалізує різні форми поточного та підсумкового контролю (тестування, виконання практичних завдань, розв'язання задач, написання рефератів, письмові та усні заліки та екзамени, контрольні, курсові роботи).

Практика студентів є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців і спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь, формування та розвиток у студентів професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах конкретної професійної ситуації. Студенти, відповідно до навчальних планів, проходять виробничу практику: у VI семестрі (ОР «Бакалавр») - виробничу практику тривалістю 2 тижні; у VIII семестрі - виробничу практику тривалістю 4 тижні. Виробнича практика студентів проводиться з метою опанування операційних систем і процесів у сфері соціокультурної діяльності. Об'єктами практики виступають об'єкти соціокультурної сфери м. Івано-Франківська та області, а саме – музеї, бібліотеки, заклади

клубного типу та інш. Виробнича практика студентів у VI семестрі визначається структурним взаємозв'язком із навчальними предметами професійно-орієнтованої підготовки – «Організація виставкової діяльності», «Активні види дозвілля», «Культура масових комунікацій», «Менеджмент в соціокультурній діяльності» у VIII семестрі – «Організація анімаційної діяльності», «Міжкультурна комунікація в соціокультурній діяльності», «Державне управління в соціокультурній діяльності», «Організація масових заходів».

5. КОПІ РОБОЧИХ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ

Зареєстрований національний університет імені Василя Стефаника
 "Університет харчових та біотехнологічних наук"
 "2016 р.
 Спеціальність: 028 "Менеджмент соціально-гуманітарної діяльності"

ОКР: бакалавр
 Форма навчання: денна
 Курс: перший

Графік навчального процесу

Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Листопад	Серпень
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96
97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108
109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120
121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132
133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144
145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156
157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168
169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180
181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192
193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204
205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216
217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228
229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240
241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252
253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264
265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276
277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288
289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300
301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312
313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324
325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336
337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348
349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360
361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372
373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384
385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396
397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408
409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420
421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432
433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444
445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456
457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468
469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480
481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492
493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504
505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515	516
517	518	519	520	521	522	523	524	525	526	527	528
529	530	531	532	533	534	535	536	537	538	539	540
541	542	543	544	545	546	547	548	549	550	551	552
553	554	555	556	557	558	559	560	561	562	563	564
565	566	567	568	569	570	571	572	573	574	575	576
577	578	579	580	581	582	583	584	585	586	587	588
589	590	591	592	593	594	595	596	597	598	599	600
601	602	603	604	605	606	607	608	609	610	611	612
613	614	615	616	617	618	619	620	621	622	623	624
625	626	627	628	629	630	631	632	633	634	635	636
637	638	639	640	641	642	643	644	645	646	647	648
649	650	651	652	653	654	655	656	657	658	659	660
661	662	663	664	665	666	667	668	669	670	671	672
673	674	675	676	677	678	679	680	681	682	683	684
685	686	687	688	689	690	691	692	693	694	695	696
697	698	699	700	701	702	703	704	705	706	707	708
709	710	711	712	713	714	715	716	717	718	719	720
721	722	723	724	725	726	727	728	729	730	731	732
733	734	735	736	737	738	739	740	741	742	743	744
745	746	747	748	749	750	751	752	753	754	755	756
757	758	759	760	761	762	763	764	765	766	767	768
769	770	771	772	773	774	775	776	777	778	779	780
781	782	783	784	785	786	787	788	789	790	791	792
793	794	795	796	797	798	799	800	801	802	803	804
805	806	807	808	809	810	811	812	813	814	815	816
817	818	819	820	821	822	823	824	825	826	827	828
829	830	831	832	833	834	835	836	837	838	839	840
841	842	843	844	845	846	847	848	849	850	851	852
853	854	855	856	857	858	859	860	861	862	863	864
865	866	867	868	869	870	871	872	873	874	875	876
877	878	879	880	881	882	883	884	885	886	887	888
889	890	891	892	893	894	895	896	897	898	899	900
901	902	903	904	905	906	907	908	909	910	911	912
913	914	915	916	917	918	919	920	921	922	923	924
925	926	927	928	929	930	931	932	933	934	935	936
937	938	939	940	941	942	943	944	945	946	947	948
949	950	951	952	953	954	955	956	957	958	959	960
961	962	963	964	965	966	967	968	969	970	971	972
973	974	975	976	977	978	979	980	981	982	983	984
985	986	987	988	989	990	991	992	993	994	995	996
997	998	999	1000	1001	1002	1003	1004	1005	1006	1007	1008
1009	1010	1011	1012	1013	1014	1015	1016	1017	1018	1019	1020
1021	1022	1023	1024	1025	1026	1027	1028	1029	1030	1031	1032
1033	1034	1035	1036	1037	1038	1039	1040	1041	1042	1043	1044
1045	1046	1047	1048	1049	1050	1051	1052	1053	1054	1055	1056
1057	1058	1059	1060	1061	1062	1063	1064	1065	1066	1067	1068
1069	1070	1071	1072	1073	1074	1075	1076	1077	1078	1079	1080
1081	1082	1083	1084	1085	1086	1087	1088	1089	1090	1091	1092
1093	1094	1095	1096	1097	1098	1099	1100	1101	1102	1103	1104
1105	1106	1107	1108	1109	1110	1111	1112	1113	1114	1115	1116
1117	1118	1119	1120	1121	1122	1123	1124	1125	1126	1127	1128
1129	1130	1131	1132	1133	1134	1135	1136	1137	1138	1139	1140
1141	1142	1143	1144	1145	1146	1147	1148	1149	1150	1151	1152
1153	1154	1155	1156	1157	1158	1159	1160	1161	1162	1163	1164
1165	1166	1167	1168	1169	1170	1171	1172	1173	1174	1175	1176
1177	1178	1179	1180	1181	1182	1183	1184	1185	1186	1187	1188
1189	1190	1191	1192	1193	1194	1195	1196	1197	1198	1199	1200
1201	1202	1203	1204	1205	1206	1207	1208	1209	1210	1211	1212
1213	1214	1215	1216	1217	1218	1219	1220	1221	1222	1223	1224
1225	1226	1227	1228	1229	1230	1231	1232	1233	1234	1235	1236
1237	1238	1239	1240	1241	1242	1243	1244	1245	1246	1247	1248
1249	1250	1251	1252	1253	1254	1255	1256	1257	1258	1259	1260
1261	1262	1263	1264	1265	1266	1267	1268	1269	1270	1271	1272
1273	1274	1275	1276	1277	1278	1279	1280	1281	1282	1283	1284
1285	1286	1287	1288	1289	1290	1291	1292	1293	1294	1295	1296
1297	1298	1299	1300	1301	1302	1303	1304	1305	1306	1307	1308
1309	1310	1311	1312	1313	1314	1315	1316	1317	1318	1319	1320
1321	1322	1323	1324	1325	1326	1327	1328	1329	1330	1331	1332
1333	1334	1335	1336	1337	1338	1339	1340	1341	1342	1343	1344

6. АНОТАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Освітній рівень «Бакалавр»

1. Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки

ГСВ 1.1. Психологія бізнесу

Дисципліна вільного вибору студента

2-ий рік, 3-ій семестр

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості та закономірності психології бізнесу як прикладної галузі психологічної науки, в основі якої лежить розуміння бізнесу як діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є засвоєння студентами знань про психологічні особливості ведення бізнесу, маркетингової та рекламної діяльності.

Основним завданням вивчення дисципліни «Психологія бізнесу» є дати студентам уявлення про психологію ведення бізнесу як діяльності, психологію створення реклами як галузі наукового знання; сформувати вміння проводити наукові та науково-практичні дослідження в бізнесу з використанням психологічних методів. У результаті вивчення даного курсу студент повинен знати: основні поняття та принципи цієї галузі психології, її структуру та проблематику; основні концепції бізнесу; сутність маркетингових комунікацій як соціально-психологічного явища; орієнтуватися у навчальній, науково-практичній та науковій літературі з даної галузі психології; аналізувати ринкову ситуацію у її психологічних аспектах.

Змістові модулі: Загальна характеристика бізнесу, практична психологія у бізнес-діяльності. Маркетингові комунікації, психічні процеси в рекламі, психологічне тестування рекламних продуктів.

Викладацький склад: доц.Гритчук Г.В.

ГСВ 3.1. Історія світових цивілізацій

Дисципліна вільного вибору студента

2-й рік, 4-й семестр

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності та особливості розвитку людства від найдавніших часів до сучасності, головні досягнення та здобутки суспільства на різних історичних етапах.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія світових цивілізацій» є формування у студентів уявлення про світові цивілізації в їх фундаментальних вимірах (зародження і розвиток державності, права, соціальних структур, економічних систем, відповідних типів ментальності). Теоретичні знання, отримані під час вивчення дисципліни, повинні сприяти формуванню чіткого уявлення про шляхи розвитку суспільства, його

закономірності та відмінності, що дасть змогу не лише визначити негативні та позитивні тенденції цього процесу, але й усвідомити можливі шляхи виходу людства з сучасних світових криз.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія світових цивілізацій» є:

- аналіз джерел, літератури та методів дослідження;
- вивчення понятійного та категоріального апарату;
- характеристика основних напрямків розвитку людства;
- вивчення визначальних та специфічних факторів існування, розвитку та занепаду світових цивілізацій;
- розкриття механізмів вирішення актуальних проблем розвитку людства.

Змістові модулі: Історія світової цивілізації від найдавніших часів до середини V ст. н.е.; Світова цивілізація в епоху Середньовіччя, Нового та Новітнього часу.

Викладацький склад: д.і.н., проф. Великочий Володимир Степанович;
викл. Зарічняк Андрій Петрович.

ГСВ 4.1. Екологія

1 рік навчання, I семестр

Мета навчальної дисципліни «Екологія» є формування теоретичних знань і практичних вмінь у студентів щодо розв'язання регіональних екологічних проблем використання рекреаційних ресурсів, екологічної безпеки мандрівників і туристів, екологічного забезпечення туристичного сервісу.

Завдання навчальної дисципліни «Екологія» є: вивчення теоретики-прикладних основ вирішення проблем екологічного забезпечення туризму і його індустрії; забезпечити загально екологічну підготовку безпечної практичної підприємницької діяльності в туристичному сервісі в сучасних ринкових умовах; показати роль транспорту в туристичному обслуговуванні, його вплив на оточуюче обслуговування; висвітлити питання правового регулювання відносин в сфері екологічно орієнтованого туризму; розкрити зміст системи управління природоохоронної діяльності в Україні, регіоні; набуття студентами практичних навичок і умінь, щодо оцінки господарської ефективності здійснення природоохоронних заходів в регіоні, районі, населеному пункті.

Змістові модулі: Теоретико-методологічний аспект дослідження екологічного туризму. Екотуризм як сегмент туристичної галузі Правовий аспект екотуризму. Екотуризм та довкілля.

Викладацький склад – к.г.н., доц.Л. Ковальська

1 семестр, залік.

2. Цикл фундаментальної та природничо-наукової підготовки

ФП 02. Культурно-рекреаційні комплекси світу

1 – й рік навчання, 1 семестр

Предметом вивчення навчальної дисципліни "Культурно-рекреаційні комплекси світу" є процеси формування та розвитку сфери суспільно-організованої праці – рекреаційної галузі, що забезпечує реалізацію різноманітних рекреаційних потреб населення, сприяє оздоровленню нації, підвищенні працездатності, розвитку фізичних і духовних якостей членів суспільства як у світі, так і в Україні.

Мета та завдання навчальної дисципліни полягає у системі підготовки спеціалістів для сфери туризму визначаються сучасними вимогами організації матеріальної бази відпочинку і туризму. Відпочинок за містом, міське дозвілля, туризм виявляють себе як загальна потреба. Матеріальна база, на створення якої необхідно час, повинна якісно і кількісно відповідати потребам людини і суспільства.

Змістові модулі: Рекреаційна діяльність, рекреаційно-ресурсний потенціал: поняття, склад та структура (предмет вивчення дисципліни "Рекреаційні комплекси світу", її завдання та практична спрямованість, теоретичні основи формування рекреаційних комплексів, рекреаційні потреби і рекреаційний попит та рекреаційно-ресурсний потенціал – основа формування рекреаційних комплексів, формування та структура рекреаційної індустрії, сутність рекреаційно-туристичної індустрії), рекреаційні комплекси регіонів світу (Європа – провідний рекреаційний регіон світу, середземноморський рекреаційний комплекс – найбільш розвинений курортний комплекс світу, розвиток рекреаційних комплексів американського континенту, рекреаційні комплекси країн Африки, специфіка формування і розвитку рекреаційних комплексів і центрів туризму в Азії, рекреаційні комплекси Австралії та Океанії, проблеми розвитку рекреаційних комплексів країн СНД), проблеми розвитку рекреаційного комплексу України (формування та регіональні проблеми розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України, рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах).

Викладацький склад – д.і.н., проф. В. Клапчук

1 семестр, екзамен

ФП 03 Макро-мікроекономіка

1 – й рік навчання, 1 семестр

Формування у студентів сучасного творчого економічного мислення і системи спеціальних знань; формування системи знань про механізми функціонування національної економіки на підставі сучасних макроекономічних теорій, обґрунтованих світовою та вітчизняною наукою.

Оволодіння універсальним інструментарієм прийняття раціональних господарських рішень; пізнання закономірностей функціонування мікросистем (індивідів, домашніх господарств, підприємств, організацій) у різних ринкових ситуаціях; характеристика та аналіз основних типів

ринкових структур досконалої конкуренції, чистої монополії, монополістичної конкуренції, олігополії

Форма контролю: залік

ФП 06 Менеджмент

2-й рік, 4-й семестр

Мета дисципліни це формування комплексу теоретичних і практичних знань і практичних навичок у галузі менеджменту, розуміння концептуальних підходів для ефективної роботи підприємств соціокультурної сфери.

Завдання: розглянути планування розвитку підприємств галузі соціокультурної сфери на основі результатів дослідження обсягів попиту, та можливостей ринку, прогнозування прибутку та рентабельності, аналіз факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, сіткове управління та планування, навчити застосовувати прийоми, та методи ведення менеджменту, застосувати функції менеджменту (планування, організація, мотивація і контроль). Організації управління сучасним підприємством соціокультурної сфери. Формування системи адміністративного менеджменту.

Змістові модулі: основні засади менеджменту , менеджмент та його середовище.

Викладацький склад – к.е.н., доц. Орлова В.В.

3. Цикл професійної та практичної підготовки (ПП)

ПП.01 Вступ до фаху

1-й рік, 1-й семестр

Предметом вивчення у дисципліни є базові засади менеджменту соціокультурної діяльності, а також основні аспекти навчальної та наукової діяльності студента вищого навчального закладу.

Мета та завдання початкової дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Вступ до фаху» – формування у студентів знань щодо вимог до підготовки фахівця у відповідності з побудовою вищої освіти і наукових досліджень, формування первинних знань з основ менеджменту соціокультурної діяльності та навичок навчально-наукової діяльності студента у системі ВНЗ.

Завданнями вивчення дисципліни «Вступ до фаху» є теоретична та практична підготовка студентів на пряму підготовки «Менеджмент соціокультурної діяльності» з питань:

- загального поняття менеджменту соціокультурної сфери;
- особливостей туризму як об'єкта соціокультурної сфери;
- особливостей становлення і розвитку менеджменту соціокультурного сервісу і туризму;
- функцій та методів менеджменту соціокультурного сервісу;
- історії розвитку науки та її сутності;

- методів наукового дослідження;
- інформаційного забезпечення наукових досліджень;
- етики наукової роботи;
- сутності самостійної роботи студента у ВНЗ;
- правил оформлення бібліографічного опису;
- організації виконання курсових та кваліфікаційних робіт, основних форм НДРС.

Змістові модулі: Нормативно-правові аспекти охорони та використання історико-культурної спадщини в Україні; Організаційно-прикладні аспекти охорони та використання історико-культурної спадщини.

Викладацький склад: к.і.н., доц. Дутчак Олена Іванівна.

ПП.02.Охорона та безпека в соціокультурній діяльності

Дисципліна циклу професійної та практичної підготовки

2-й курс, 1-й семестр

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Охорона та безпека в соціокультурній діяльності» є комплекс заходів та теоретичних положень щодо забезпечення дотримання правил охорони праці та безпеки підприємств соціокультурного сервісу.

Мета даного курсу – дати студентам необхідний рівень знань про систему управління охороною праці в галузі, стан умов праці в галузі, психофізичні фактори умов праці, психологію безпеки праці, основні правила поведінки в екстремальній ситуації. Особливої уваги заслуговує формування у студентів професійних компетенцій із проблем забезпечення безпеки при організації культурно-масових заходів та безпеки при організації функціонування закладів соціокультурного сервісу.

Основні завдання навчальної дисципліни «Охорона та безпека в соціокультурній діяльності»:

- розгляд соціально-економічного значення охорони праці в галузі;
- засвоєння знань щодо системи управління охороною праці в галузі;
- вільне оперування основними термінами та поняттями з дисципліни;
- розгляд психологічних аспектів підготовки організації безпеки підприємства соціокультурного сервісу;

Змістові модулі: Організація охорони праці в галузі на виробництві. Теоретико-практичні аспекти забезпечення безпеки підприємств соціокультурного сервісу.

Викладацький склад: к. н. з. держ. упр., доц. Шикеринець В.В.

ПП.04.04. Історія соціокультурної діяльності

Дисципліна професійної та практичної підготовки

1-й рік. 1-й семестр

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності та особливості соціокультурної діяльності людства від найдавніших часів до сучасності, головні досягнення та здобутки соціокультурної діяльності на різних історичних етапах.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Історія соціокультурної діяльності» - полягає у висвітленні процесу розвитку (видозміни) явищ соціально-культурної діяльності на різних історичних етапах, розкриття механізму і закономірностей цього розвитку, а також таких його складових як періодизація історії соціокультурної діяльності, опис стану, тенденцій, умов функціонування, виявлення причин, чинників та інших властивостей явищ соціально-культурної діяльності, що впливають на процес їх розвитку.

Теоретичні знання, під час вивчення дисципліни, повинні сприяти формуванню чіткого уявлення про шляхи соціокультурного розвитку суспільства, його закономірності та відмінності, що дасть змогу не лише визначити негативні та позитивні тенденції цього процесу, але й усвідомити можливі шляхи перспективних напрямків розвитку.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія соціокультурної діяльності» є:

- розкрити витoki соціокультурної діяльності в історії культури, завдання та соціокультурні наслідки;
- розглянути історію соціокультурної діяльності в зв'язку з певним типом культури, виявити особливості їх мотивації;
- прослідкувати зміни соціокультурної діяльності в різні періоди історії;

Змістові модулі: Соціокультурна діяльність у Світовій історії; Соціокультурна діяльність на українських землях з найдавніших часів до сьогодення.

Викладацький склад: к.п.н., ст. викл. Маланюк Тарас Зіновійович.

ПП.04.05 Організація інвентивних заходів

2-й рік, 3-й семестр

Предметом вивчення дисципліни є принципи організації дозвілля, особливості організації інвентивних заходів

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є опанування теоретичними, професійними знаннями та практичними навичками щодо організації інвентивних заходів.

Завдання курсу:

- розкрити сутність явища анімації у туристичному бізнесі та її ролі на сучасному етапі;

- розглянути історичні засади зародження та розвитку інвентивних заходів та дозвілля різних культур та народів;
- познайомити з основними видами та формами рекреаційної анімації;
- розкрити суть основних форм інвентивних заходів;
- сформулювати у студентів поняття про важливе значення запровадження різноманітних форм та методів обслуговування туристів для підвищення привабливості вітчизняного туристичного продукту;
- познайомити студентів зі сценарно-режисерськими основами анімації в туризмі;
- виявити сучасні проблеми організації інвентивних заходів на різних етапах формування національного турпродукту та проблеми підготовки анімаційних кадрів.

Змістові модулі: Теоретичні засади організації інвентивних заходів у соціокультурній діяльності; організація інвентивних заходів..

Викладацький склад: к.п.н., доц. Оришко Світлана Петрівна;

ПП 05.01. Статистика

Нормативна навчальна дисципліна

2-й рік, 3-й семестр.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є кількісна сторона масових явищ на ринку тур послуг у нерозривному зв'язку з їх якісним змістом у конкретних умовах простору та часу.

Метою викладання навчальної дисципліни «Статистика» є глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами статистичних методів збирання, оброблення та аналізу інформації стосовно явищ та процесів на ринку туристичних послуг, які доцільно використовувати в сучасних умовах при проведенні моніторингу, вивченні кон'юнктури, дослідженні трансформаційних змін, сегментації, аналізі основних тенденцій ринку тур послуг на різних його рівнях.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Статистика” є вивчення методологічних та методичних питань статистичного дослідження процесів, принципів організації статистичних спостережень, методик розрахунку показників, прийомів статистичного аналізу та подання інформації.

Змістові модулі: Статистика як система збирання, опрацювання, аналізу, поширення, збереження, захисту та використання статистичної інформації, Статистична інформація: принципи та методи збору

Викладацький склад: к.і.н., доц. Дутчак Олена Іванівна.

3 семестр, залік

ПП 05.02. Економіка підприємства

2-й рік, 3-й ,

Предметом вивчення навчальної дисципліни є виробничі відносини, економічні закони та закономірності, що виникають.

Метою викладання дисципліни «Економіка підприємства» є формування у студентів економічного мислення і системи спеціальних економічних знань у галузі управління господарсько-фінансовою діяльністю туристичних підприємств, опанування необхідними практичними навичками економічного обґрунтування управлінських рішень.

Вивчення курсу «Економіка підприємства» дозволить студентам сформулювати систему теоретичних знань та практичних навичок щодо механізмів та умов функціонування туристичних підприємств, формування ресурсного потенціалу, фінансового забезпечення, бізнес-планування, інвестиційної політики, стратегій розвитку та управління діяльністю підприємств сфери туризму.

Знання з «Економіки підприємства» необхідні спеціалісту для формування комплексного підходу до планування, організації та аналізу діяльності туристичних підприємств.

Завдання викладання курсу «Економіка підприємства» полягають у тому, щоб ознайомити студентів з

- 1) закономірностями та принципами підприємницької діяльності в сфері туризму;
- 2) економічними питаннями діяльності туристичного підприємства;
- 3) способами організації турбізнесу.

Змістові модулі: Зміст та засади підприємницької діяльності тур підприємств; Господарсько-фінансова діяльність туристичних підприємств.

Викладач: к.е.н., доц. Орлова В.В.

3 семестр, екзамен

ПП 06.01. Маркетинг у соціо-культурній діяльності

2-й рік навчання, 4-й семестр

Предметом навчальної дисципліни «Маркетинг у соціо-культурній діяльності» є загальні закономірні механізми маркетингових технологій їх розвиток та впровадження в соціокультурну індустрію. Принципи, методи, форми, засоби є основними практичними інструментами маркетингових операцій.

Метою вивчення дисципліни «Маркетинг у соціокультурній діяльності» є підвищення якості формування теоретичних знань з маркетингових механізмів, набуття системи практичних навичок формування якісних послуг їх просування, позиціонування, збуту, вибору цінкових стратегій з урахуванням задоволення потреб споживачів.

Змістові модулі: Маркетингове середовище сфери розваг. Маркетинг та його інструменти.

Викладач: к.п.н., доцент. Оришко С.П.

4 семестр, екзамен

ПП.07.02. Комуникативний етикет

1-й рік, 2-й семестр

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні, організаційно-практичні та ситуативні аспекти між індивідуальної та міжгрупової комуникативної взаємодії.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Комуникативний етикет» є формування в майбутніх фахівців з менеджменту соціокультурного сервісу високопрофесійних комуникативних компетенцій різних кількісних виявів спілкування. Знання, отримані під час вивчення дисципліни, повинні сприяти формуванню базових комуникативних навичок майбутніх фахівців.

Завданням вивчення дисципліни «Комуникативний етикет» є теоретична та практична підготовка студентів напряму підготовки «Менеджмент соціокультурної діяльності» з питань:

- Теоретико-практичні засади формування та розвитку комуникативного етикету;
- Основні історичні форми розвитку етикету;
- Основ ділового етикету та протоколу;
- Тактик комуникативного процесу;
- Основних форм комуникативної поведінки у різних ситуативних аспектах;

Змістові модулі: Теоретико-практичні засади формування та розвитку комуникативного етикету; Організаційно-практичні та ситуативні проблеми комуникативного етикету

Викладацький склад: к.і.н., доц. Дутчак Олена Іванівна.

Варіативна частина

4. Цикл дисциплін самостійного вибору навчального закладу

СВНЗ 2 Краєзнавство

Дисципліна самостійного вибору навчального закладу

1-й рік. 2-й семестр

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності та особливості краєзнавчих досліджень від найдавніших часів до сучасності, головні досягнення та здобутки у популяризуванні історичних та етнокультурних регіонів України.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Краєзнавство» – є формування у студентів фахового розуміння вузлових проблем краєзнавства, сприяння ефективному засвоєнню теоретичних засад краєзнавства, питань його організації і управління, історичного розвитку, технології формування краєзнавчих ресурсів. Теоретичні знання, під час вивчення дисципліни, повинні сприяти формуванню чіткого уявлення про шляхи розвитку краєзнавства в Україні, його закономірності та відмінності,

що дасть змогу не лише визначити негативні та позитивні тенденції цього процесу, але й усвідомити можливі шляхи перспективних напрямків розвитку.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Краєзнавство» є:

- ознайомити з основними віхами з історії краєзнавчого руху в Україні;

- сприяти формуванню у студентської молоді історичного мислення, вмінню аналізувати, систематизувати та узагальнювати явища й події та їх причинно-наслідкові зв'язки;

- з'ясувати місце, роль та функції краєзнавства серед інших гуманітарних дисциплін;

- сприяти культурно-історичній самоідентифікації молоді.

Змістові модулі: Теоретичні основи, становлення та розвиток; Історичні та етнокультурні регіони України.

Викладацький склад: к.п.н., ст. викл. Маланюк Тарас Зіновійович.

СВНЗ.4. Країнознавство

1-й рік, 2-й семестр

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Країнознавство» є теоретико-практичні засади країнознавства, країнознавчий підхід до вивчення сучасної просторово-територіальної організації країн світу.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни - ознайомити студентів із методикою і особливостями комплексного дослідження країн та регіонів світу, особливостями систематизації даних про їхню природу, населення, господарство, культуру, соціально-політичну організацію тощо.

Основні завдання курсу:

- розкрити предмет та головні завдання країнознавства,

- висвітлити теоретичні основи і методи комплексного суспільно-географічного країнознавства,

- розглянути традиційні (класичні) та новітні концепції країнознавства,

- розкрити сучасну просторо-територіальну організацію, державний устрій, форми державного правління та види політичних режимів країн світу тощо.

Змістові модулі: I. Країнознавство як наука та навчальна дисципліна. Об'єкт і предмет країнознавчих досліджень. Історія та функції країнознавства. Методи країнознавчих досліджень. II. Просторово-територіальна організація держав світу.

Викладацький склад: к. н. з. держ. упр., доц. Шикеринець В.В.

5. Цикл дисциплін вільного вибору студента

ВЗ.03. Активні види дозвілля

1-й рік. 2-й семестр

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості видів активного дозвілля, головні досягнення та здобутки у популяризуванні активних видів дозвілля у різних регіонах України.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Активні види дозвілля» - є надати студентам необхідні теоретичні та практичні знання з основ активного туризму, ознайомити їх з різними формами його організації.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Активні види дозвілля» є:

- сформуванню в студентів професійні знання і уміння щодо практичної організації управління спортивно-туристським бізнесом;
- забезпечити майбутніх фахівців необхідним обсягом знань з туристсько-спортивної та туристсько-краєзнавчої діяльності різних категорій і різних верств населення;
- підготовки та реалізації різних форм і видів спортивного туризму;
- формування зацікавленості до занять основними видами спортивного туризму.

Змістові модулі: Організація підготовки туристського походу; Організація проведення туристського походу.

Викладацький склад: к.п.н., ст. викл. Маланюк Тарас Зіновійович.

ВС. 05 Музеєзнавство і пам'яткознавство

2-й рік. 2-й семестр

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності та особливості краєзнавчих досліджень від найдавніших часів до сучасності, головні досягнення та здобутки у популяризуванні історичних та етнокультурних регіонів України.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Музеєзнавство і пам'яткознавство» полягає у ознайомленні студентів із загальним музеєзнавством і пам'яткознавством, з роботою різнопрофільних музейних закладів, з їхньою мережею в Україні, із законодавчим забезпеченням розвитку музеєзнавства та пам'яткознавства, охорони культурної спадщини, сприяння розширенню і зміцненню теоретичних знань та слугуватимуть базою для підготовки майбутніх спеціалістів менеджерів. Теоретичні знання, під час вивчення дисципліни, повинні сприяти формуванню чіткого уявлення про шляхи розвитку пам'яткознавства в Україні, його закономірності та відмінності, що дасть змогу не лише визначити негативні та позитивні тенденції цього процесу, але й усвідомити можливі шляхи перспективних напрямків розвитку.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Музеєзнавство і пам'яткознавство» є:

- глибоке вивчення історії краю, міста чи села;

- дослідження музейних колекцій та їх наукова обробка;
- опрацювання окремих тем, пов'язаних з експозицією музею;
- розробка експозицій (складання тематичних структур та тематико-експозиційних планів);

- розробка питань методики і техніки музейної справи

Змістові модулі: Історія і теорія музейної справи; Теоретичні основи пам'яткознавства в Україні.

Викладацький склад: к.п.н., ст. викл. Маланюк Тарас Зіновійович.

ВС.06. Етнотуризм

1-й рік, 1-й семестр

Предметом вивчення навчальної дисципліни є використання етнокультурного потенціалу України у формуванні турпродукту; ресурсний та організаційний компоненти розвитку етнотуризму в Україні.

Мета та завдання початкової дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Етнотуризм» є поглиблення і розширення теоретичних знань, вмінь та практичних навичок студентів з питань ресурсної бази етнотуризму (регіональної специфіки збереженого етнокультурного потенціалу України, у тому числі етнопотенціал національних меншин), організаційно-практичних засад формування турпродукту, популяризації етнокультурної привабливості України.

Завданням вивчення дисципліни «Етнотуризм» є теоретична та практична підготовка студентів напряму підготовки «Менедежмент соціокультурної діяльності» з питань:

1. формування та уніфікації термінології в сфері етнотуризму;
2. етнокультурний потенціал України та нацменшин;
3. релігійні та ментальні чинники прояву етнічного середовища;
4. організаційно-практичні аспекти формування турпродукту етнотуризму;
5. національний та зарубіжних досвід країн у організації етнотуризму;
6. проблеми популяризації етнотуризму в Україні.

Змістові модулі: Етнокультурний потенціал України як ресурсна складова турпродукту; Організаційно-практичні засади організації тур продукту етнотуризму.

Викладацький склад: к.і.н., доц. Дутчак Олена Іванівна.

ВС 07. Організація екскурсійної діяльності

2-й рік. 2-й семестр

Предметом вивчення дисципліни є методичні, психологічні та педагогічні аспекти організації екскурсійної діяльності.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістовних модулів:

Змістові модулі: Історія екскурсійної справи (Предмет і завдання організації екскурсійної діяльності, Туристсько-екскурсійні організації в Україні), Поняття екскурсії, її особливості (Екскурсія, її сутність, функції,

ознаки. Класифікація екскурсій, Маршрут екскурсії. Об'єкт екскурсії) Методика екскурсійної роботи (Методика підготовки екскурсії, Методика проведення екскурсії, Особливості методики проведення екскурсій на різні теми, Диференційний підхід до екскурсійного обслуговування, Професійна майстерність екскурсовода, Організація екскурсійної роботи).

Метою викладання даної дисципліни є практичний підхід до вирішення проблем надання екскурсійних послуг туристам. Програмою передбачається проведення практичних занять для набуття навичок у вирішенні організаційних і технологічних задач при наданні екскурсійних послуг.

Завданням вивчення дисципліни « Організації екскурсійної діяльності» є теоретична та практична підготовка студентів професійного спрямування «Туризм» з питань:

- методології та методики екскурсійної справи;
- педагогічної техніки екскурсійної роботи;
- психології екскурсійної діяльності;
- формування організаторських, комунікативних та аналітичних здібностей екскурсовода.

Викладач – доц. Гуменюк Г.М.

Форма контролю – залік

7. ОПИС РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 028 «МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» З ПРИСВОЄННЯМ КВАЛІФІКАЦІЇ «БАКАЛАВР З МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Випускник може працювати у міжнародних культурних центрах, соціокультурних інститутах (державних, приватних, комунальних форм власності), органах державного управління та місцевого самоврядування, туристичних центрах, готельно-ресторанних комплексах, інститутах громадянського суспільства, які здійснюють діяльність у сфері культури і мистецтва (фондах, асоціаціях, творчих спілках тощо), рекламних, маркетингових та pr-агенціях, it-центрах, освітніх, наукових та дослідницьких закладах, консалтингових агенціях, продюсерських центрах та студіях, інформаційних агенціях та засобах масової інформації, музеях, галереях та арт-центрах, театрах, музичних закладах, івент-агенціях, культурно-просвітницьких та торгово-розважальних комплексах та ін. на посадах: керівник міжнародних підрозділів установ культури, відпочинку; керівник підрозділів у сфері культури, дозвілля, відпочинку та рекреації; керівник підприємств апарату управління (директор, заступник директора організацій та підприємств у сфері культури, мистецтв); фахівець в галузі маркетингу, фандрайзингу (експертом із зовнішньокультурних питань; фахівець з культурних зв'язків – з громадськістю; менеджер-організатор дозвілля, фахівець з організації корпоративної культури та ділового туризму); аніматор готельних закладів, туристичних комплексів; організатор культурно-масових свят; арт-менеджер у музеях, галереях, виставках, ярмарках; прес-секретар, помічник продюсерів, адміністратор.

8. ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ ІЗ ДИСЦИПЛІН, ВИКЛАДАННЯ ЯКИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ КАФЕДРА ТУРИЗМОЗНАВСТВА І КРАЄЗНАВСТВА

Активний туризм – види туристських подорожей, які характеризуються активним способом пересування за маршрутом, тобто з витратою відповідних фізичних зусиль туриста.

Аніматори – спеціалісти, які створюють організаційні та інформаційні умови активного відпочинку людини, що відповідають її індивідуальним потребам.

Анімація (в сенсі рекреації і туризму) – керування людьми під час проведення вільного часу шляхом залучення їх до рекреаційно-туристської діяльності.

Велнес – рух за здоровий спосіб життя, позитивний погляд на життя та прагнення зберігати молодість та енергію у будь-якому віці.

Відпочинок – стан повного або відносного спокою після роботи, який забезпечує відновлення сил і сприяє підвищенню працездатності людини.

Відпочинок активний – форма відпочинку у вигляді певної діяльності, рухової активності, невеликої інтенсивності та обсягу.

Відпочинок пасивний (абсолютний спокій) – форма відпочинку після напруженої праці, за якої переважає фізична та інтелектуальна бездіяльність.

Вільний час людини – різниця між добовим бюджетом часу (24 год.) і часом, який людина витрачає на: виробничу – трудові функції; оздоровчі і санітарно-гігієнічні потреби; фізіологічний відпочинок (нічний сон); побутові дії; виховання малолітніх дітей, невідкладну допомогу близьким людям тощо. Частина доби, що залишається у розпорядженні людини після зазначених дій і є вільним часом протягом денного неспання.

Дозвілля – частина вільного часу людини, яка у значному ступені виконує відновлювальну функцію (пасивний та активний відпочинок, розваги, сімейне і товаристське спілкування та ін.).

Екскурсія – форма організації туристсько-краєзнавчої діяльності, що забезпечує задоволення духовних, естетичних, інформаційних потреб туристів; процес наочного пізнання навколишнього світу; тематичний маршрут із метою відвідування об'єктів місцевостей.

Краєзнавство – всебічне вивчення рідного краю, накопичення досвіду емоційно позитивного ставлення та активного дослідження певної території

Край – місцевість, область, район і т. ін., що має певні природні й кліматичні особливості; сторона.

Культурне дозвілля – проведення вільного часу, збалансоване за різними видами рекреаційної, розвиваючої і розважальної активності, наповнене значущим сенсом, що оцінюється у суспільстві як узгоджене з вітчизняними традиціями і таке, що відповідає сучасним вимогам.

Культурно-мистецьке дозвілля – ознайомлення з творами мистецтва, історичними пам'ятками та ін.

Прогулянка – короткочасна форма туризму, яка передбачає пересування на місцевості з пізнавальною, оздоровчою або інтегративною метою.

Освітньо-розвиваюче дозвілля – навчання у вільний від роботи час, участь в роботі гуртків, відвідування просвітницьких заходів та ін.

Первинні форми майбутнього дозвілля у первісному суспільстві – магичні дії і ритуальні посвяти (ініціації); ігри і змагальні дії; святкові заходи як вид колективної діяльності.

Природно-рекреаційне дозвілля – перебування на природі, спілкування з домашніми тваринами, спостереження за дикими тваринами.

Самодіяльно-любительське дозвілля – час, який людина витрачає на хобі, самодіяльні заняття художньою творчістю.

Спортивно-видовищне дозвілля – безпосередні заняття спортом і спостереження за спортивними змаганнями.

Спортивно-оздоровчий туризм – специфічний вид туристично-рекреаційної діяльності, головною формою якої є похід (подорож) або туристський збір.

Гостинність – це сукупність засобів розміщення, харчування і розваг для туристів, а також традиції прийому гостей в різних культурах.

Громадське краєзнавство – найдавніша форма, що базується на добровільному вивченні краю окремими краєзнавцями-аматорами, котрі діють або самостійно, або об'єднуються в різні краєзнавчі громадські організації (гуртки, клуби, бюро, спілки тощо).

Джерело історичне – слід матеріального і духовного життя та діяльності людини чи суспільства, що використовується в історичному дослідженні; матеріальний носій інформації про минуле.

Дефініція – стисле логічне визначення, яке містить найістотніші ознаки визначуваного поняття.

Державне краєзнавство – це діяльність органів місцевого самоврядування, управління, наукових установ та організацій, вищих навчальних закладів, музеїв, архівів, бібліотек по комплексному вивченню певної території.

Екскурсія – це групове відвідання одного чи декількох екскурсійних об'єктів (географічних, історичних, культурних, народногосподарських і т.ін.) в навчально-пізнавальних, виховних та оздоровчих цілях.

Експедиція – це вивчення групою туристів з певною метою маршруту, території, полігону, одного чи декількох об'єктів з використанням будь-яких засобів пересування.

Експонат – музейний предмет, виставлений для огляду.

Історико-культурні рекреаційні ресурси – рекреаційні привабливі пам'ятки історії, архітектури, археології, місця, які пов'язані з життям і діяльністю видатних історичних осіб, території, де збереглися яскраво виражені етнографічні особливості, культові споруди, музеї, картинні галереї тощо.

Краєзнавство – це галузь людської діяльності, яка спрямована на всебічне вивчення краю, та сукупність знань про край: його географію, історію, економіку та інші сфери життєдіяльності.

Край – місцевість, область, район і т. ін., що має певні природні й кліматичні особливості; сторона.

Культурна спадщина – сукупність успадкованих людством від попередніх поколінь об'єктів культурної спадщини.

Локальний – місцевий, обмежений порівняно вузькими рамками якого-небудь географічного району.

Музей – це культурно-освітній та науково-дослідний заклад, призначений для вивчення, збереження та використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури, прилучення громадян до надбань національної і світової історико-культурної спадщини.

Музейна виставка – тимчасова музейна експозиція, присвячена певній темі і побудована на музейних експонатах.

Музейна експозиція – цілеспрямована, науково обґрунтована демонстрація музейних предметів, композиційне організованих, коментованих, технічно і художньо оформлених, яка створює специфічно музейний образ природних і суспільних явищ.

Музейні фонди – науково організована сукупність музейних предметів і науково-допоміжних матеріалів у складі музейної

Музейний предмет – пам'ятка природи, матеріальної та духовної культури, вилучена із середовища існування, що пройшла всі стадії наукової обробки і включена до музейного зібрання завдяки її здатності характеризувати природу і культуру.

Навколишнє середовище (довкілля) – середовище проживання та діяльності людей.

Об'єкт історичного пізнання – історичний процес з усією сукупністю джерел, а також фактів, подій, явищ, розташованих у певній послідовності, поєднаних життям і діяльністю історичних осіб і суспільства в цілому.

Об'єкт культурної спадщини – місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), їхні частини, пов'язані з ними території чи водні об'єкти, інші природні, природно-антропогенні або створені людиною об'єкти незалежно від стану збереженості, що донесли до нашого часу цінність з антропологічного, археологічного, естетичного, етнографічного, історичного, мистецького, наукового чи художнього погляду і зберегли свою автентичність.

Охорона культурної спадщини – комплекс заходів з обліку (виявлення, наукове вивчення, класифікація, державна реєстрація), збереження, належного утримання, відповідного використання, консервації, реставрації, реабілітації та музеєфікації об'єктів культурної спадщини.

Пам'ятка – об'єкт культурної спадщини національного або місцевого значення, який занесену до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

Пам'ятки природи – рідкісні, не відновлювані, цінні в науковому, культурному, естетичному відношеннях об'єкти природи (реліктові зарослі, витвори садово-паркового мистецтва, дерева-старожили, геологічні відслонення корінних порід і ін.). Оголошення природного об'єкта пам'яткою природи не супроводжується вилученням ділянки землі із землекористування.

Пам'ятник – скульптурна споруда.

Період – відрізок історичного часу, частина епохи або ери.

Періодизація – поділ історичного процесу на визначені відрізки часу (періоди), обґрунтований потребами історичної науки, необхідністю поглибленого дослідження, вивчення історії суспільства.

Подорож – це пересування людей у просторі та часі.

Подорожі можуть мати характер військових походів, масових міграцій, наукових експедицій, туристичних мандрівок та інших типів пересувань людей на значні відстані.

Поняття – одна з форм мислення, результат узагальнення суттєвих ознак об'єкта дійсності.

Процес історичний – 1) рух суспільства в часі і просторі; 2) категорія історичного пізнання, яка означає сукупність, взаємообумовленість і взаємозв'язок фактів, подій та явищ історичного буття.

Природні рекреаційні ресурси – природні та природно-антропогенні геосистеми, природні об'єкти, явища і процеси, які мають внутрішні та зовнішні властивості і характерні риси, сприятливі для організації сезонної чи цілорічної рекреаційної діяльності.

Регіон – певна територіальна одиниця (район, область, зона), що вирізняється з-поміж інших таких же одиниць специфічними рисами (географічними, геологічними, етнографічними, економічними і т. ін.).

Регіонім – власна назва регіону, підбраного дослідником для вивчення.

Реліквія – особливо шанований меморіальний предмет, наділений високим емоційним змістом.

Раритет – предмет, цінність якого визначається в першу чергу його надзвичайністю, винятковістю.

Соціально-економічні рекреаційні ресурси – матеріально-технічна база рекреації та туризму, відповідна транспортна інфраструктура, трудові ресурси тощо.

Територіальна концентрація – зосередження, скупчення об'єктів чи явищ на певній території.

Територіальна організація – розташування об'єктів на території в певному порядку.

Територія – частина земної поверхні, у визначених межах, що має певну внутрішню єдність.

Таксони – географічні об'єкти.

Термін – слово або словосполучення, що означає чітко окреслене поняття якої-небудь науки, техніки, мистецтва, суспільного життя тощо.

Термінологія – сукупність термінів якоїсь галузі науки.

Топонім – власне найменування географічного об'єкта.

Топоніміка – розділ ономастики, що вивчає топоніми, закономірності їх виникнення, розвитку та функціонування.

Туризм у перекладі з французької мови дослівно означає: «мандрівка заради задоволення»; а турист – це людина, яка здійснює мандрівку.

Туристський похід – це проходження групою туристів маршруту з метою виконання спортивно-туристських нормативів, пізнання, всебічного розвитку, змістовного відпочинку, виконання краєзнавчої та суспільне корисної праці під час подорожі.

Урочище – невеликий об'єкт, який виділяється своїм ґрунтом, рослинністю з оточуючого ландшафту, в тому числі ділянка лісу, частина яру, балки, болота, місце під і понад урвищем, навколо нього.

Факт – джерело, подія, явище історичного процесу.

Шкільне краєзнавство – це вивчення учнями під керівництвом учителя на уроках і в позаурочний час природи, соціально-економічного життя, історії і культури певного краю.

Подорож – це пересування людей у просторі та часі.

Подорожі можуть мати характер військових походів. Масових міграцій, наукових експедицій, туристичних мандрівок та інших типів пересувань людей на значні відстанні.

Прочанство – це подорож з метою здійснення релігійних призначень та поклоніння святиням певної релігії.

Туризм у перекладі з французької мови дослівно означає: «мандрівка заради задоволення»; а турист – це людина, яка здійснює мандрівку.

Гостинність – це сукупність засобів розміщення, харчування і розваг для туристів, а також традиції прийому гостей в різних культурах.

Екотуризм або екологічний туризм – вид туризму, пов'язаний із пізнанням природи та спрямований на збереження екосистем, шляхом відрахування певної частки отриманого прибутку від екотурів на фінансування проектів, які спрямовані на збереження довкілля та культурно-історичної спадщини території, при цьому, зберігаючи повагу до інтересів місцевого населення, шляхом залучення їх до сфери туристичного обслуговування й підвищення соціально-економічного стану й культурного рівня.

Екологічна стежка – специфічний вид одноденного туристичного маршруту, географічно визначена, прив'язана до певної місцевості та характерних (особливих) об'єктів й описана з певним ступенем детальності траса походу, подорожі, відпочинково-оздоровчої прогулянки, освітньої екскурсії тощо.

Екотуристичний потенціал – сукупність всіх приурочених до народногосподарської чи природоохоронної території екотуристичних ресурсів – природних і антропогенних об'єктів, явищ, ландшафтів та їх компоненти, а також з властивостей, засобів, можливостей та умов,

придатних для формування екотуристичного продукту та здійснення відповідних екологічних турів, екскурсій, програм тощо.

Екологічний моніторинг – (рос. мониторинг окружающей среды, англ. environmental monitoring, нім. Monitoring n der Umwelt (der Umgebung)) – комплексна науково-інформаційна система регламентованих періодичних безперервних, довгострокових спостережень, оцінки і прогнозу змін стану природного середовища з метою виявлення негативних змін і вироблення рекомендацій з їх усунення або ослаблення.

Екологічний аудит – визначення сучасного екологічного стану усіх компонентів навколишнього середовища (літосфери та мінерально-сировинних ресурсів; геофізичних полів Землі і Космосу та їх впливу на довкілля і здоров'я людей; геоморфосфери (рельєфу) та небезпечних ендо- та екзогеодинамічних процесів, руйнуючих літосферу і перетворюючих рельєф; поверхневої та підземної гідросфери і водних ресурсів; атмосфери і кліматичних ресурсів; фіто- та зоосфер і біологічних ресурсів; демосфери та стану здоров'я населення у зв'язку з екологічними чинниками; техносфери та її впливу на всі попередні компоненти природних екосистем). Кінцевою метою екологічного аудиту є визначення відповідності сучасної екологічної ситуації екологічним стандартам, які б забезпечували оптимальний стан довкілля та безпеку життєдіяльності людини.

Екологічна безпека – це такий стан навколишнього середовища, коли гарантується запобігання погіршення екологічної ситуації та виникнення небезпеки для здоров'я людини.

Екологічна експертиза в Україні – вид науково-практичної діяльності спеціально уповноважених державних органів, еколого-експертних формувань та об'єднань громадян, що ґрунтується на міжгалузевому екологічному дослідженні, аналізі та оцінці перед проектних, проектних та інших матеріалів чи об'єктів, реалізація і дія яких може негативно впливати або впливає на стан навколишнього природного середовища, і спрямована на підготовку висновків про відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки.

Екологічний маркетинг – це, особливий вид людської діяльності, спрямований на задоволення запитів і потреб людей за допомогою обміну товарами, послугами, інформацією та ін., що не порушують екологічної рівноваги навколишнього природного середовища та не впливають на здоров'я людей.

Екотуристський продукт – певний комплекс екологічних та екологічних продуктів, товарів і послуг переважно інтелектуально-освітнього та рекреаційного характеру, що мають просторову (геоекологічну, ландшафтно-екологічну), кількісну і якісну визначеність та підготовлені для реалізації туристам та відпочиваючим (споживачам цього

продукту) і складається з таких основних компонентів – екотуристські послуги та товару.

Екотуристичні витрати – це сума витрат, що йдуть на створення екотуристського продукту, його просування до споживача, реалізацію та відтворення.

Прибуток екотуристичного підприємств чи організацій – різниця між вартістю екотуристського продукту і витратами на його виробництво, реалізацію і відтворення довілля.

Гід (екскурсовод) – особа, котра володіє фаховою інформацією про країну (місцевість) перебування, визначні місця, об'єкти показу, а також мовою цієї країни чи мовою іноземних туристів, яких приймають, або загальнозрозумілою для них мовою надає екскурсійно-інформаційні, організаційні послуги та кваліфіковану допомогу учасникам туру в межах договору про надання туристичних послуг. Гід-індивідуал здійснює функції лише на підставі ліцензії;

Ліцензія на здійснення діяльності, пов'язаної з наданням туристичних послуг, спеціальний дозвіл, який підтверджує право його власника на здійснення відповідного виду або комплексу видів діяльності, визначених цим Законом, іншими актами законодавства України;

Бізнес-план – це специфічний документ, що розробляється на основі реального інвестиційного проекту та подається на розгляд потенційному інвестору, кредитору чи використовується в управлінні.

Валовий прибуток – це різниця між виручкою та виробничими витратами (собівартістю продукції, визначеною калькулюванням за неповними витратами). Це поняття включає власне прибуток і невиробничі витрати (адміністративні, комерційні).

Інструментарій маркетингу – різноманітні інструменти впливу на ринкове середовище, які ґрунтуються на знанні психології споживача та закономірностей економічних процесів.

Еластичність попиту по доходу – це чутливість попиту до змін в доходах споживачів.

Загальний прибуток – це прибуток підприємства, одержаний від усіх видів діяльності, до оподаткування та розподілу. Такий прибуток інакше називають балансовим.

Методи планування реалізації товарів (робіт, послуг) – це система способів визначення обсягів і структури продажу товарів на заздалегідь установлений період.

Основні фонди – це засоби праці, які мають вартість і функціонують у виробництві тривалий час у своїй незмінній споживчій формі, а їхня вартість переноситься конкретною працею на вартість послуг чи продукції, що виробляється, частинами в міру спрацювання.

Оборотні фонди – частина виробничих фондів у вигляді сукупності предметів праці, елементи яких повністю споживаються в кожному виробничому циклі, змінюють або повністю втрачають натуральну форму і переносять всю свою вартість на вартість послуг або продукції.

Підприємства-комутанти – це невеликі підприємства з універсальним профілем діяльності, що прагнуть до задоволення невеликих за обсягами, а іноді і короткочасних, потреб певних груп споживачів.

Підприємства-експлеренти – це підприємства з експериментальним профілем діяльності, стратегія яких пов'язана зі створенням нових чи радикально змінених існуючих сегментів ринку. Головна їх перевага у впровадженні принципових нововведень.

Підприємства-віоленти – це підприємства з масовим профілем виробництва, що функціонують у сфері стандартного виробництва та реалізації туристичного продукту (як правило, туроператори). Головна їх конкурентна перевага у високій продуктивності праці та реалізації порівняно дешевих і достатнього рівня якості турпродуктів.

Підприємства-патієнти – це підприємства, що дотримуються стратегії вузької спеціалізації. Такі підприємства надають дорогі та високої якості послуги для вузького кола споживачів і прагнуть до оволодіння максимальною часткою невеликого ринкового сегменту.

Підприємницька ідея – це виявлена підприємцем потреба ринку (багатьох споживачів) у конкретних товарах, роботах, послугах і вироблене цим уявлення про те, як цю потребу задовольнити найбільш прийнятним для себе результатом (наприклад прибутком).

Прибуток – це та частина виручки, що залишається після відшкодування всіх витрат на виробничу і комерційну діяльність підприємства.

Операційний прибуток дорівнює валовому прибутку за мінусом невиробничих витрат (тобто чистий прибуток).

Маржинальний прибуток характеризує обсяг виручки від продажу продукції за мінусом змінних витрат.

Рентабельність – це відношення прибутку до витрат.

Стратегія – це загальний план для досягнення цілей організації.

Туристичне підприємство – це підприємницька або громадська одиниця чи їх сукупність, яка займається виробництвом, розробкою, реалізацією туристичних продуктів, а також організовує їх споживання.

Туроператори – це юридичні особи (підприємства), створені згідно із законодавством України, основною діяльністю яких є організація туризму, формування туристичного продукту, його реалізація та посередницька діяльність із надання характерних і супутніх туристичних послуг мандрівникам.

Туристичне агентство – роздрібне підприємство, що займається реалізацією турів, організованих туроператорами, та окремих туристичних послуг (транспортних, екскурсійних та інших). Основними функціями турагентств є надання туристичних послуг, інформування клієнта, надання консультацій щодо мети подорожі та організації подорожі.

Трудові ресурси туристичного підприємства – це кадровий персонал, що виступає як сукупність працівників різних професійно-кваліфікаційних груп, зайнятих на підприємстві.

Трудові ресурси країни – це частина працездатного населення, яка за своїми віковими, фізичними, освітніми даними відповідає якій-небудь сфері діяльності, наприклад туристичній. Слід відрізняти реальні трудові ресурси, тобто працюючі, від потенційних ресурсів, до яких відносяться ті люди, які можуть бути залучені до праці.

Чистий оборотний капітал – це сума власного оборотного капіталу.